

Żebrowski, Tadeusz

Początki Seminarium Duchownego (Kleryckiego) w Pułtusku (1594-1624) : fundacja, początkowe uposażenie i jego rozwój, budynki, zarząd, studia, klerycy. Aneks : cztery dokumenty dotyczące fundacji i uposażenia

Studia Płockie 22, 11-27

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Tadeusz Żebrowski

POCZĄTKI SEMINARIUM DUCHOWNEGO (KLERYCKIEGO) W PUŁTUSKU (1594 - 1624).

**Fundacja, początkowe uposażenie i jego rozwój,
budynki, zarząd, studia, klerycy.**

Aneks (cztery dokumenty dotyczące fundacji i uposażenia)

Wprawdzie, przy różnych okazjach, w literaturze o diecezji płockiej i Kolegium jezuickim w Pułtusku pisano o założeniu Seminarium duchownego przez bpa Wojciecha Baranowskiego w Pułtusku,¹ jest także praca ks. dr Franciszka Kacprzyckiego,² jednak przechowane w odpisach dokumenty oraz księga rachunkowa Seminarium, prowadzona przez jezuitów dla lat 1595-1624, zachowana prawie w całości,³ pozwalają na dokładniejsze oświetlenie okoliczności powstania tej instytucji i pierwszych lat jej działalności.

Myśl założenia Seminarium, od czasów Soboru Trydenckiego, nie była obca biskupom i kapitule płockiej, zwłaszcza bpowi Piotrowi Wolskiemu, ale brak było odpowiednich funduszy i nauczycieli, dlatego kapituła katedralna opowiadała się za reformą szkoły katedralnej płockiej, zwiększeniem jej uposażenia i zatrudnieniem magistra oraz dwóch bakałarzy w celu lepszego kształcenia w naukach humanistycznych. Teologii i prawa nauczali dwaj kanonicy zobowiązani do tego fundacją bpa Piotra z Chodkowa.

Bp W. Baranowski od początku swych rządów (1590-1606) szukał możliwości założenia Seminarium. Konkretnie decyzje zapadły na synodzie diecezjalnym w Płocku i Pułtusku w kwietniu i czerwcu 1593 r. Na mocy postanowień synodu opodatkowano bogatsze beneficja: opactwo benedyktynów św. Wojciecha w Płocku, kanoników regularnych w Czerwińsku, prepozyta norbertanek w Płocku, kapituły katedralną i kolegiackie w Pułtusku i św. Michała w Płocku oraz około 20 beneficjów parafialnych.

Dochody z owych podatków miały wynosić około 500 florenów (fl.) rocznie.⁴ Biskup ze swej strony obiecał przeznaczyć na uposażenie Seminarium trzy wioski: Ciachcin i Raczyno w kluczu płockim oraz Szyszki wraz z uposażeniem kościoła parafialnego, w kluczu pułtuskim. Wyznaczono wówczas delegatów: zostali nimi ze strony biskupa kan. pł. Florian Suchodolski i kan. pułt. Andrzej Rosnowski, kapituły - kan. Andrzej Kosiński i kleru kan. poznański proboszcz płocki Wojciech Biliński. Na pomieszczenie Seminarium Biskup wyznaczył wybudowany przez siebie dom (restaurowany - dok. erekcyjny).⁵

Uplłynął ponad rok czasu, zanim bp W. Baranowski na wrześniowej kapitule generalnej wystawił dokument erekcyjny dla Seminarium (zob. Aneks nr 1).⁶ Widocznie czas ten był potrzebny dla załatwienia spraw z jezuitami, którym biskup powierzył prowadzenie Seminarium, a więc zarząd, wychowanie i nauczanie. Potrzebne było uzyskanie zgody generała Kladiusza Aquavivy, aby jezuita mogli przyjąć fundację. Na koszty związane z nowymi obowiązkami Biskup podarował jezuitom dziesięciny z trzech wsi w sąsiedztwie Pułtusa: Kacic, Moszyna i Płocochowa, przynoszące rocznie 300 fl. dochodu.⁷

Uposażenie początkowe Seminarium miała stanowić wieś Pękowo zamiast projektowanych przez synod trzech wsi oddalona o 10 km od Pułtusa w par. Przewodowo, pozostająca od 1570 r. w posiadaniu Stanisława Bykowskiego kasztelana konarskiego i następnie łączycyckiego, którą Biskup wykupił za 1050 fl.⁸ Wieś posiadała folwark zagospodarowany przez kasztelana i 9 włók ziemi w posiadaniu chłopów, płacących czynsze i daniny. Na jego dochody składał się także wspomniany wyżej podatek od kleru, nie zawsze na czas wpływający, przynoszący ok. 500 fl. płacony corocznie do 1597 r., do uzyskania wsi Królewio, a być może i nieco dłużej, bo Biskup na kapitule wrześniowej 1597 r., mimo prośby kapituły o zniesienie tej daniny, odłożył decyzję o tym na później.

Niewielkie dochody i ograniczona ilość alumnów mogących się z nich utrzymać, skłoniły bpa W. Baranowskiego do starania o powiększenie go przez przyłączenie uposażenia probostwa w Królewie. Stanowiła je cała wioska,⁹ która miała 9,5 łana w posiadaniu chłopów i zapewne folwark. Proboszczem był wówczas Stanisław Dunin Wolski, dziekan płocki i pułtuski, bratanek bpa Piotra. W. Baranowski w 1596 r. w sierpniu wyruszył do Rzymu i tam w maju następnego roku uzyskał, u papieża Klemensa VIII, z którym znał się osobiście z racji jego pobytu w Polsce jako nuncjusz apostolski w latach 1588/89, inkorporację probostwa w Królewie do uposażenia Seminarium z obowiązkiem wydzielenia części dochodów na utrzymanie wikariusza wieczystego, sprawującego duszpasterstwo. Po powrocie do Polski Biskupowi udało się uzyskać rezygnację z probostwa przez S. Wolskiego i 27.V.1597 wystawił dokument inkorporujący uposażenie probostwa w Królewie do funduszu Seminarium w Pułtusku, z zastrzeżeniem 1/5 dochodów na utrzymanie wikariusza wieczystego, którym miał być jeden z wychowanków Seminarium.¹⁰

Osobna uwaga należy się kaplicy i budynkowi Seminarium. Analizując szereg wypowiedzi dokumentów i późniejszych wizytacji wydaje się w pełni uzasadniony wniosek, że bp W. Baranowski przejął na potrzeby Seminarium kaplicę Św. Trójcy i budynek szpitalny, ufundowane w 1563 r. przez bpa Andrzeja Noskowskiego za bramą miejską naprzeciw Górek.¹¹ W późniejszych opisach dokumentów i wizytacji to określenie zawsze się pojawia, choć w erekcji nie ma żadnej wzmianki o kaplicy Św. Trójcy ani o szpitalu przejętym na Seminarium, ta jedna wzmianka w dokumencie erekcyjnym o przebudowie domu i jego wyposażeniu przez bpa W. Baranowskiego każe się domyślać, że biskup przejął budynek szpitala Św. Trójcy, dobudował, być może, piętro do parterowego budynku i uposażył Seminarium dodatkowo dużym ogrodem warzywnym w zamian za 1 łan ziemi. W 1732 r. gdy bp Andrzej Załuski przeniósł Seminarium do nowego gmachu obok kolegiaty, dawne Seminarium podarował siostrze szarytkom fundowanej przez siebie 1728 r. W wizytacji z 1775 r. wyraźnie jest to potwierdzone. Znajduje się tam także wzmianka, że w kaplicy w głównym ołtarzu mieści się obraz Św. Trójcy.¹² Obecnie w kaplicy posiada swą siedzibę PTTK, a szpital rozbudowany w 1775 r. i później, jest w posiadaniu części ogrodu poseminaryjnego.

Zarząd Seminarium, tak pod względem wychowawczym, studiów oraz gospodarczym, powierzył biskup ojcom jezuitom Kolegium pułtuskiego. Bezpośrednim zwierzchnikiem kleryków był prefekt zależny od rektora Kolegium, który mieszkał razem z alumnami, czasami

służył mu pomocą jeden z młodszych jezuitów. Biskup W. Baranowski wydał osobny - niestety zaginiony - statut regulujący zasady zarządu majątkiem Seminarium, przyjmowania i wydalania alumnów, chociaż zastrzegając, że powinni się oni kierować także w nauczaniu i wychowaniu ogólnymi zasadami zatwierdzonymi przez prowincjała polskiego, Bernardyna Confalonieriego, z polecenia generała Klaudiusza Aquavivy. Mimo że w erekcji zastrzeżono zarząd dobrami dla delegatów biskupa i kapiuły, dwóch prałatów lub kanoników, to jednak w praktyce jezuita sami zarządzali Pękowem i Królewem i czerpali stamtąd dochody, skrupulatnie sprawdzane przez rektora Kolegium i na żądanie prowizorów Seminarium.

Rektorem Kolegium w czasie powstania Seminarium był Jan Jankowski a pierwszym prefektem Jakub Korytkowski.

Nauka przewidziana w statucie i ogólnie scharakteryzowana w erekcji miała obejmować w sposób szczególny: naukę spowiednictwa (*casibus conscientiae*), zasady kaznodziejstwa, teologię dogmatyczną w zakresie koniecznym dla nauczania ludu, kontrowersje, liturgię w jej zastosowaniu do posługi na parafiach. W święta i uroczystości klerycy mieli uczestniczyć i posługiwać, według swoich święceń, w kolegiacie w czasie sumy i niesporów wraz z kantorami. Powinni także poznać rytuał rzymski i ceremonie potrzebne do posługiwania w kościołach, w których będą pracowali.

Klerycy owych 79 pochodzili przeważnie z diecezji płockiej, ze wszystkich stanów, najwięcej wśród nich było z drobnej szlachty i mieszczaństwa, ale byli wśród nich i chłopci. Przyjmowani byli w różnym wieku 18-22 lat, chociaż Jan Nosarzewski, szlachcic zapewne z Nosarzewa, przyjęty był w wieku lat 15. Przyjmowani byli najczęściej uczniowie Kolegium jezuickiego w Pułtuskach z różnym przygotowaniem naukowym, począwszy od studentów gramatyki, aż po słuchaczy „*casuum conscientiae*”. Stąd studia trwały od roku do 4-5 a nawet 6 lat. Niekiedy przyjmowano do Seminarium, na własny koszt, nawet wyświęconych już księży, aby uzupełnili swą wiedzę teologiczną.

Seminarium w okresie prawie trzydziestoletnim (1595-1624) miało pięcioletnią przerwę w swej działalności z powodu pożaru miasta i Kolegium wiosną 1613 r. aż do listopada 1618 r. (Księga rachunkowa k. 246). Przeważnie przebywało w Seminarium 7 alumnów. Niektórzy po krótkim pobycie opuszczali Seminarium. Aż siedmiu z alumnów po krótkiej pracy zmarło, według not naniesionych przy ich nazwiskach przed 1624 r., jeden wstąpił do bernardynów i jeden do jezuitów.

Przypisy:

¹ H. Gawarecki. *Wiadomość historyczna miasta Pułtusk*. Warszawa 1826; Abp A. J. Nowowiejski. *Płock. Monografia historyczna*. Płock 1931; S. Załęski. *Jezuici w Polsce*. T. 1. Lwów 1900.

² F. Kacprzycki. *Założenie Seminarium duchownego w Płocku*. „*Studia Płockie*” 2: 1974 s. 139-154, zwłaszcza s. 139-140. Zebrano tam podstawową literaturę.

³ [Księga rachunkowa Seminarium kleryckiego w Pułtuskach 1595 - 1624] Rękopis in folio liczy obecnie 335 ponumerowanych kart i znajduje się w Archiwum Diecezjalnym Płockim [cyt. ADP]. Jednak szereg kart w ciągu wieków uległo zniszczeniu. Brak początkowych kart 1 - 8 następnie k. 139-140, 164-167, 254-265, 269-302. Najobszerniejszą jej część, k. 9-197 zajmują codzienne wydatki na utrzymanie domu Seminarium, dochody z Pękowa i Królewa, dary od biskupa. Na k. 198-253 znajdował się wykaz przyjętych do Seminarium kleryków i wydatki poniesione na ich utrzymanie, przy czym na k. 209 v. - 210 v. zachował się katalog seminarzystów z lat 1595 - 1624, liczący 79 nazwisk. Na k. 224 v. znajduje się notatka o przyjęciu do Seminarium pierwszych 7 alumnów w dniu 5 VIII 1595 r. przez bpa W. Baranowskiego oraz formuła przyrzeczenia składanego przez alumnów. Wreszcie k. 303 - 335 zawierają zestawienie dochodów z folwarku pękowskiego od r. 1595.

⁴ *Concilia Poloniae*. T. 6. Synody diecezji płockiej i ich statuty [cyt. *Con. Pol.* T. 6]. Wyd. S. Sawicki. Warszawa 1952 s. 297-300.

⁵ Con. Pol. T. 6 s. 296, 339.

⁶ ACPI. nr 8 k. 44-47. W zachowanych protokołach posiedzenia kapituły generalnej z dnia 9 IX 1594 r. brak wzmianki o wystawieniu dokumentu erekcyjnego dla Seminarium, jakkolwiek jest informacja o zgodzie kapituły na zamianę z mieszczaninem F. Zbrochem jego ogrodu dla Seminarium wzamian za włókę roli w Pułtusku.

⁷ Aneks nr 1.

⁸ ACPI. nr 8 k. 121 ... Proposuerunt quoque reverendi domini contributionem pro Seminario, a sua reverentissima paternitate constitutam quosdam de clero, nondum persolvisse. Itaque venerabiles domini manuerunt domines officiales Plocensem et Poltoviensem, detimentes iune agere ... Quia vera ex incorporatione beneficii parochialis in Krolewo dicto Seminario optime iam provisum esse videtur, rogaveruntque reverendissimum capitulum suum ac relinquitur clerum, a tali contributione in posterum, eliberare, immunesque facere vellent. Super qua petitione reverendissimus deliberat, responsum postea daturus.

⁹ Źródła dziejowe. T. 16. Mazowsze. Wyd. A. Pawiński. Warszawa 1895 s. 131. Pękowo na s. 316.

¹⁰ Zob. aneks nr 3. Pierwszym wikariuszem został w 1598 r. Piotr Nossilski, zapisany w katalogu na pierwszym miejscu.

¹¹ Acta Visitationis [AV] nr 1 z 1592 r. k. 91 v.: ...in decimo quarto anno 1563 edito, manu Andreae Noskowski subscripto... continetur erectio domus hospitalis et capellae Sanctissimae Trinitatis extra portam civitatis Poltoviensis, versus Gorki curiam episcopalem, per eundem episcopum constructe...

¹² AV kolegiaty z 1775 r. [bez numeracji i paginacji] Szpital Panien Sióstr Miłosierdzia ... w dwie kondygnacje ..., ten jest w położeniu pod Górą, na przedmieściu, do niego jest bramka zachodnia ... po lewej stronie kaplica o trzech ołtarzach i trzech oknach ... Ołtarz większy w tej kaplicy jest z obrazem Św. Trójcy. Por. także H. Gawarecki, jw. 64, gdzie jest potwierdzenie przygotowania Seminarium przez bpa W. Baranowskiego i przekazanie budynków Siostrom Miłosierdzia rzekomo dopiero w 1735 r.

1

Płock 9 IX 1594

Wojciech Baranowski biskup płocki eryguje seminarium dla kleryków w Pułtusku i uposaża je wsią i folwarkiem Pękowo, murowanym domem na przedmieściu Górki, za bramą miejską i mostem, wraz z ogrodem. Seminarium powierza jezuitom kolegium pułtuskiego i uposaża ich kolegium dodatkowo dziesięcinami ze wsi: Kacice, Płocochowo i Moszyno.

Oryg. nie znany. Dosłowny wpis dokumentu znajduje się w Acta Episcopalia bpa W. Baranowskiego. Archiwum Diecezjalne Płockie nr 27 s. 886-896, dotąd nie drukowany.

Literae foundationis seminarii et instituti in civitate Poltoviensi pro clericis. De verbo ad verbum insertae prout sunt extraditae.

In nominae domini. Amen. Nos Albertus Baranowski Dei gratia episcopus Plocensis, necnon praelati et canonici eiusdem ecclesiae Plocensis, capitulum legitimae representantes. Ad sempiternam rei memoriam, testatum fecimus universis et singulis, quorum interest et intererit quovis modo in posterum. Postquam divina sic disponente providentia, episcopali onere, angelicis etiam humeris formidando, infirmitati nostrae imposito, ad ecclesiam Plocensem translati essemus, cum non sine gravi dolore nostro passim experiremur, non tantum adolescentum pro suscipiendis ordinibus sacris nos adeuntium, doctrinae suo ordini, immo unicuique christiano homini necessariae, crassam ignorantiam et morum asperitatem deplorandam, verum etiam plurimorum sacerdotum, pro approbatione ad confessiones audiendas et conciones habendas accedentium, in praebenda medicina spirituali animabus populi Dei maximam imperitiam, non sine evidenti periculo salutis eorum aeternae; considerantesque,

quam necessaria sit bonorum doctorum et fidelium operariorum copia ad vineam Domini excolendam, quamquam adolescentium aetas, nisi rectae instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas, et nisi a teneris annis ad pietatem et religionem informetur, antequam viciorum habitus totos homines possideant, nunquam sine maximo et singulari Dei omnipotentis auxilio, in disciplina ecclesiastica perseveret; omnes curas atque cogitationes nostras convertimus, ut seminarii clericorum, commodo loco diaecesis nostrae erectione et fundationae, sequuti praescriptum decreti sancti Concilii Tridentini, ecclesiae Dei et diaecesi nostrae, pro officio nostro prospiceremus. Unde licet praedecessorum nostrorum, qui idem tentare inceperant, non eadem fuerit de loco rationeque institutionis ac administrationis huius iuventutis sententia, nos tamen matura deliberatione cum venerabilibus fratribus nostris praehabita, omnibusque diligenter consideratis et expensis, atque difficultatibus, quae sese offerebant, superatis, tandem in civitate nostra Poltoviensi penes ecclesiam nostram collegiatam, ubi etiam collegium Societatis Jesu iam pridem fundatum erat, figere, illud dotare ac fundare in Dei nomine decrevimus, prout et per praesentes erigimus, dotamus et fundamus perpetuo et in aevum. Porro ab eo, quot caput est, incipientes; cum nos ipsi, multis aliis in rebus diaecesis nostrae gravibusque regni huius Reipublicae negociis, continuo occupati distentique simus, nec facile his temporibus viros idoneos ad instituendam iuventutem, maxime in rebus, ad curam animarum, et sacerdotalia munia spectantibus invenire liceat, Societatis Jesu operam, quam feliciter inter caetera sui instituti ministeria, in eo munere, tum in hoc Regno, tum in aliis versari intelleximus, requirendam nobis ante omnia existimavimus. Quae, cum eam curam ob decretum Congregationis cuiusdam suae generalis detractaret, ab admodum reverendo patre Claudio Aquaviva, praeposito generali eiusdem societatis, praecibus nostris obtinimus, ut in hoc decreto, communis boni gratia dispensaret, atque iuxta modum et formulam instituti sui, seminarium dirigendum, administrandum, instituendumque ad maiorem ecclesiae Dei utilitatem, perpetuis temporibus susciperet.

Proinde ius illud, quod nobis Tridentina Synodus ad huiusmodi seminarii institutionem et gubernationem tribuit, in ipsam societatem et eos, qui ab ipsius praeposito generali, ad hanc curam destinati fuerint, in his quae sequuntur transferimus. Videlicet in his inprimis, quae ad institutionem iuvenum in pietate et moribus; deinde in his, quae ad doctrinam; demum in his, quae ad aeconomiam domesticam pertinent. Quamvis enim rerum temporalium seminarii administrationem nos ipsi retineamus, quia tamen illa animorum dispositio, quae ad virtutes et literas amandas et capescendas est necessaria, magna ex parte ex aeconomiae tranquillitate et suavitate dependet; idcirco ea, quae iuventuti sive ad victum, sive ad vestitum, necessaria videbuntur, is, qui e societate illis praeerit, iuxta constitutiones seminarii atque superiorum suorum ordinationem provide, prudenter ac discrete providebit et suppeditabit; plenamque universae domus curam et familiae domesticae tam acceptandae, quam admittendae potestatem habebit. Licet autem facultas eligendi, admittendi, et collocandi clericos in seminario, eosque educandi, nostra sit; nihilominus patris rectoris etiam collegi et praefecti seminarii (qui iuvenum in scholis magis explorata habere solent) iudicii et sententiae hac in parte rationem habere semper volumus. Immo si aliqui ex delectis, admissis, atque a nobis in seminario collocatis, et ipsi non proficerent, et alios suo exemplo, vel aliqua alia ratione, a profectu impedirent, nostram eidem societati facultatem tradimus, eosdem (si correctionem non sperabunt) communicato cum provisoribus consilio, a seminario dimittendi.

Curam vero institutionis in his, quae ad doctrinam pertinent, et eius modum discretioni et charitati societatis, cui plurimum confidimus, omnino committimus et relinquimus. Quae non recedendo ab instituti sui ratione, iuxta collegii sui qualitatem id faciet, quod ad finem seminario propositum, secundum mentem Concilii, intencionemque nostram, pro fide et integritate sua indicabit convenire.

Ut autem in collegio societatis, quod satis tenuem foundationem habere intellexeramus, tanto plures et praeceptores et operarii societatis pro seminarii institutione et directione necessarii al[ere] sustentarique in posterum possint, tantoque maior in totam diaecesim nostram, immo et regnum universum utilitas et ornamentum ex ea promanare valeat; motu proprio, divinaeque gloriae, studio incensi, idem collegium, pro nostro in societatem affectu, quam unice in Domino diligimus, decimis manipularibus omnis grani mensae nostrae episcopalis, de villis nostris: Kaczycze, Płocochowo, et Mossino, certi et indubitati valoris, trecentorum florenorum, quotannis provenientibus augere et dotare voluimus, prout iam ex nunc hisce praesentibus augemus, ac praenominatas decimas eidem collegio Poltoviensi societatis Jesu, perpetuo et irrevocabili iure damus et donamus.

Seminario autem ipsi, assignamus inprimis, damus et donamus domum muratam ad inhabitandum, in suburbio, Gorki versus, prope pontem et portam civitatis sitam, quam non exiguo nostro sumptu restauravimus, omnique supellectilli ad usus domesticos necessaria, magno, promptoque animo instruximus, cupientes quamprimum videre incrementa, bonoque progressus ecclesiae nostrae, adiuncto insuper eidem domui vicino horto, quem in hunc usum, ut et honestae iuvenum recreationi, et oleribus fructibusque variis inserviat, ab honesto Friderico Zbroch, cive nostro Poltoviensi eiusque coniuge, iure permutationis, aquisivimus.

Deinde pro sustentatione horum adolescentium, donavimus eidem seminario villam Pękowo dictam, cum praedio ibidem existente, de mensa nostra episcopali, in clave Poltoviensi, per reverendissimum olim dominum Petrum Myszkowski, quondam episcopum Plocensem, antecessorem nostrum, magnifico domino Stanislao Bykowski, castellano Lanciensi, iure advitalitio obligatam, ac per nos mille quinquaginta florenis redemptam, prout et per praesentes damus, donamus, conferimus et inscribimus perpetuo et in aevum, cum omnibus dictae villae et praedii commoditatibus, proventibus, fructibus, agris, praetis, attinentiisque universis, quae ab antiquo ad eadem villam et praedium pertinebant, nihil inde nobis in posterum et successoribus nostris reservantes, sylvis seu virgultis exceptis, in quorum recompensum, commoditatem vero seminarii maiorem, liberam lignorum incisionem, pro foco eiusdem seminarii, in sylvis et borris nostris Vyskoviensibus, sine tamen damno sylvarum nostrarum praestantiorum, et arborum aedificio aptarum, cum scitu et assignatione incisionis per capitaneum nostrum modernum, et pro tempore existentem, huic ipsi seminario damus et concedimus.

Praeterea quia praedicta villa et praedium, iusto alicui numero iuvenum alendo non sufficit, nec facile hoc tempore simplicia beneficia, quae seminario uniri possint, reperiantur, idcirco praeter ea, quae nos pro parte nostra et de proventibus mensae nostrae, pro foundatione eius seminarii et augmento collegi convertimus, et de nostro peculio in villae Pękowo redemptionem, domus seminarii restaurationem et supellectilli instructionem impendimus, dominos abbates, praelatos et clerum ditioem diaecesis nostrae, iuxta praescriptum sacri concilli Tridentini, synodalemque nostram ordinationem, ad hoc concurrere volumus, ut quam plurimi operari in eo seminario al[ere] sustentarique ad Domini gloriam possint, donec tandem dominus Deus de aliqua alia certa, stabili, et absque onere cleri nostri, ratione providendi seminarii prospexerit. Ex quibus proventibus et pensionibus tot iuvenes in hiis initiis alentur, quot iuxta annuorum proventuum proportionem ali[qui] commode sustentarique poterunt.

Caeterum proventuum omnium seminarii, pensionuum, villae et praedii supramemorati curam et administrationem immediatam habebunt, duo ex praelatis seu canonicis ad id deputati; qui statis temporibus proventus et paecunias dicti seminarii, ad manus patris rectoris collegi, seu praefecti seminarii tradent, deque omnibus ad sustentationem necessariis omni cum diligentia et sollicitudine prospicient. Verum, cum reliqua, quae ad officium provisorium, rationem administrandi, admittendi, dimittendi seminaristas, leges illorum, nec non et

bona temporalia, pertinent, in separatis ordinationibus et constitutionibus dicti seminarii a nobis confectis et approbatis fusius expressa sunt, omissis illis, id hoc loco, expresse adiacere pro maiori firmitudine voluimus, ut nimirum omnes adolescentes, qui seminario nomina dabunt, non solum in trinalibus artibus, humanioribusque literis, sed quod praecipue cupimus, in casibus conscientiae, ratione concionandi, tradendique doctrinam christianam pro rudiorum captu, controversias haereticorum, et in iis, quae sacerdotibus, sacramenta et curam animarum administraturis sunt necessaria et opportuna, sese continuo diligenter exercent. Tum diebus dominicis et festis omnibus, in ecclesia nostra collegiata Poltoviensi compareant, et una cum aliis cantoribus summam missam, vespersque decantent, processionibusque intersint, atque pro ratione ordinis sui summo altari, infra maius sacrum inserviant. Demum ceremonias Romanas, et ritus ecclesiae exacte discant, ut deinde in ecclesiis, quarum adscribentur ministerio, et ipsi decenter ac venerenter Deo praepotenti inservire, eiusque laudes decantare, et alias eadem docere valeant. Quae omnia et singula cum reverendus pater Bernardinus Confalonerius, praepositus provincialis Societatis Jesu in Regno Poloniae, ex concessione et commissione reverendi patris Claudii Aquavivae, praepositi generalis eiusdem societatis, quantum ad societatem pertinet, vidisset, acceptasset, rataque et firma haberi voluisset. Nos quoque cum venerabili capitulo nostro eadem ratione omnia et singula suprascripta quae ad erectionem, institutionem, fundationem et conservationem perpetuam huius nostri seminarii pertinent, omnibus melioribus via iure et forma, quibus potuimus et debuimus rata, firma et valida habere volumus per praesentes perpetuo et in aevum. In quorum omnium et singulorum fidem et robor privilegio huic sigilla nostra maiora episcopale et capitulare appendi curavimus. Et nos quidem episcopus propria, nos vero capitulum cancellarii nostri infrascripti manu subscripsimus. Acta sunt haec apud ecclesiam nostram Plocensem, in capitulo generali pro festo Nativitatis beatissimae Virginis Mariae celebrato, die nona mensis Septembris. Anno domini millessimo quingentesimo nonagesimo quarto. Praesentibus reverendis et venerabilibus dominis: Stanislawo Dunin Wolski, decano,¹ Zacheo Pikarski, archidiacono Plocensi,² Nicolao Sławogorski, cantore eiusdem ecclesiae et vicario in spiritualibus, officialique generali,³ Andrea Niedziałkowski, cancellario,⁴ Stephano Nieborski, archidiacono Dobriniensi,⁵ Martino Zabłocki,⁶ Bartholomeo Zawadzki,⁷ Gothardo Wroblewski,⁸ Michaele Karniewski,⁹ Martino Przeborowski,¹⁰ Floriano Suchodolski,¹¹ Andrea Kossinski,¹² Stanislawo Grabowski,¹³ Matheo Zołtowski, sacrae theologiae,¹⁴ Joanne Bielinski, phylosophiae et medicinae,¹⁵ Petro Goiski,¹⁶ Joanne Gliniski,¹⁷ Mathia Spynek,¹⁸ Joanne Slaski,¹⁹ Jacobo Smozewski,²⁰ Jacobo Nossilski, sacrae theologiae et iuris utriusque doctoribus, raegiae maiestatis secretario, curiae nostrae cancellario,²¹ Nicolao Czompski,²² atque Petro Grochowicki,²³ praelatis et canonicis ecclesiae supradictae cathedralis Plocensis, capitulum tum ibidem generale, ut praemisum est celebrantibus.

Albertus Baranowski episcopus Plocensis.

Przypisy:

¹ Wolski Stanisław h. Łabędź (1560-1602), s. Krzysztofa chorążego rawskiego i Katarzyny Nawkaskiej h. Prus, kantor (1580-1589), dziek. kat. pł. i kol. pułt. (1589-1602), kan. kol. pułt. przed 1580 r. a następnie dziek. (do 1601); bratanek bpa Piotra, uzyskał po nim kanonie w kapitułach: włocławskiej, gnieźnieńskiej (13.III.1577), poznańskiej, prep. kol. św. Michała w Płocku (1584-1602), prob. w Królewie (1584-1597); był również kapel. w kaplicy zamkowej w Gostyninie (ok. 1579-1602). Pochowano go obok bpa Piotra w katedrze płockiej; z jego fundacji brat Hieronim wystawił bpowi Piotrowi i jemu nagrobek w kaplicy św. Zygmunta. Abp.A.J. Nowowiejski, jw. s. 306-307; J. Korytkowski, Pralaci i kanonicy... t. 4 s. 340-341; AEp. nr 21 k. 177 v.; AEp. nr 23 s. 350, 357, 440, 608; AEp. nr 24 s. 695, 1136; ACPI. nr 7 k. 54v-55, 321; ACPI. nr 8 k. 27; ACPułt. nr 211 s. 295, 318.

² Pikarski Zacheusz h. Półkożic, s. Jana (1533-1597), archidiak. pł. PSB t. 26 s. 223.

³ Sławogorski Mikołaj h. Kościesza, s. Jana, kantor i oficjał gen. pł., altarysta Św. Trójcy w Mławie, prob. w Galewie ok. 1573-1580, prob. w Mławie ok. 1590-1595, prob. w Węgrze 1582-1603, kan. f. Ottolino 1573, kanclerz kapitulny 1584, kantor 1589-1603, wik. i oficjał gen. 1585-1595. AEp. nr 24 s. 950, 1205; ACPI. nr 6 k. 205; nr 7 k. 231, 322, 330; nr 8 k. 28, 280.

⁴ Niedziałkowski Andrzej h. Radwan, pisarz grodzki pł., podsędek pł., starosta pułt. (1575-1579), prob. w Latowiczu (1578), kan. kat. pł. f. Radziwie - 1583; f. Otolinko - 1584; kanclerz kap. pł. - 1589; wybrany administratorem diec. pł. po śmierci bpa P. Wolskiego - 1590; kan. kol. pułt. f. Gnoino - 1585; dziek. kol. pułt. 1602-1611. Zm. na początku 1611 r. Nieznana szlachta polska i jej herby, opr. W. Wittyg, Kraków 1907, s. 211; AEp. nr 22 k. 275; A.Of.Pl. nr 204 k. 85 v.; ACPI. nr 7 k. 219, 232, 235, 330; ACPUlt. nr 211 s. 293, 311, 470.

⁵ Nieborski Stefan h. Lubicz, s. Jakuba, notariusz publiczny powagą papieską (1567); kan. kat. pł. f. Radziwie - 1577; archidiak. dobrzyński - 1589; archidiak. pł. - 1597; kan. kol. pułt. f. Lipniki (1565-1597); zm. w początku 1598 r. K. Niesiecki, Herbarz... t. 6 s. 534; AEp. nr 21 k. 93; AEp. nr 28 k. 167 v.-168, 201 v.; ACPI. nr 6 k. 292; ACPI. nr 7 k. 316, 372; ACPI. nr 8 k. 8 v., 67 v., 73 v. Pleban w Kamienicy i Gąsewie.

⁶ Zabłocki Marcin h. Łada (1555) kan. kat. pł. f. Filipi et Jacobi, pleban w Chotomowie i pisarz bpa A. Noskowskiego, następnie prob. w Sońsku k.pł. 1572-1603. AEp. nr 19 k. 115-116, 623; nr 21 k. 9; nr 22 k. 183 v., 231; ACPI. nr 6 k. 249, nr 8 k. 145 v., 273.

⁷ Zawadzki Bartłomiej h. Rogala (1526-1596), s. Wojciecha, kan. kat. krak. (1579) i pł. grat. a wkrótce potem grem. (1579), kan. pułt. (1584), zm. 1596. AEp. nr 23 s. 397; nr 24 s. 556-557; ACPI. nr 7 k. 23, 38, 114 v.- 115; nr 8 k. 69; A.Of.Pult. nr 131 k. 226. Zob. L. Łętowski. Katalog biskupów, prałatów kanoników krakowskich. T. 4. Kraków 1853 s. 302-303.

⁸ Wroblewski Gotard h. Ślepowron, pleban w Pałukach, następnie w Złotoryi, kan. kiel.; od 1580 do 1594, kan. kat. pł. f. Gocław. Zm. w październiku 1594 r. AEp. nr 23 s. 605-609; ACPI. nr 7 k. 54, 56; nr 8 k. 48 v.- 49; A.Of.Pl. nr 220 k. 55 v.

⁹ Karniewski Michał h. Rogala, s. Mikołaja i Czernickiej h. Lubicz. Zapisał się na Uniw. Krak. w 1549 r.; kan. pułt. f. Szwelice został w 1566, a oficjałem pułt. w 1578 r.; kan. kat. pł. f. św. Piotra i Pawła w 1580 r.; zm. 24 XI 1600 r. B. Paprocki, Herbarz... s. 663; Album studiosorum... t. 2 s. 340; AEp. nr 21 k. 86, 153; AEp. nr 23 s. 626; AEp. nr 29 s. 280; A.Of.Pult. nr 129 k. 131, 173, 208 v.; A.Of.Pult. nr 131 k. 154, 160 v.; ACPI. nr 7 k. 57 v., 104 v., 108.

¹⁰ Przeborowski Marcin h. Sulima (ok. 1535-1611) s. Tomasza i Magdaleny Kamieniewskiej h. Junosza, notariusz kurii bpa P. Wolskiego i W. Baranowskiego, kan. kat. pł. f. Radziwie - 1583, a następnie f. Popowino - 1586; kan. kol. pułt. f. Kleszewo (1595-1611); kan. kat. poznański f. Krzesiny; był kolejno prob. w Koninie, Radziwiu...; zm. 14 V 1611 r. Posiadał nagrobek w kat. pozn. J. Nowacki, Archidiecezja Poznańska t. 1 s. 647; AEp. nr 25 s. 62, 67; ACPI. nr 7 k. 101, 104, 108, 276; ACPI. nr 9 k. 70, 150 v.; AEp. nr 27 k. 941; AEp. nr 28 k. 153 v.-154; ACPUlt. nr 211 k. 472.

¹¹ Suchodolski Florian h. Ślepowron, kan. kat. pł. f. Radziwie, prob. w Oliwie na Litwie, kan. grat. pułt. ok. 1584 r., kan. f. Radziwie od 1584 do 1596. AEp. nr 25 s. 489; ACPI. nr 7 k. 125, 243, 287 v.; nr 8 k. 81, 101.

¹² Kosincki Andrzej h. Rogala, s. Jana, zapisał się na Uniw. Krak. w 1564 r., był poborcą podatkowym, jeszcze w 1582 r. wicenotariuszem ziemskim pł., dopiero ok. 1586 r. został plebanem w Unierzyżu, kan. kat. pł. nadl. - 1586, oficjałem i wik. gen. pł. - 1596 aż do śmierci w 1611 r. B. Paprocki, Herbarz... s. 655; Album studiosorum... t. 3 s. 54; A.Of.Pl. nr 219 z zachowanym h. Rogala wyciśniętym na oprawie akt; ACPI. nr 7 k. 99, 284, 286; ACPI. nr 8 k. 144; ACPI. nr k. 136.

¹³ Grabowski Stanisław h. Jastrzębiec, s. Adama mgr artium i dr filozofii; na Uniw. Krak. zapisał się w 1568 r., bakalaureat i magisterium oraz doktorat uzyskał kolejno w 1573 i 1575 r., przez kilka lat uczył w szkole kat. w Płocku (1577), był już wówczas plebanem w Zawidzu, zrezygnował z tego probostwa uzyskawszy inne w Bodzanowie (1579-1601); był także prob. w Bulkowie. Kan. kat. pł. f. Żurek w Radziwiu został w 1586 r. Zm. w początku 1601 r. Album studiosorum... t. 3 s. 69; Statuta nec non liber promotionum Cracoviae 1849 s. 212 i 214; AEp. nr 23 s. 285; AEp. nr 25 s. 271-272; ACPI. nr 7 k. 241; A.Of.Pl. nr 209 k. 206.

¹⁴ Żółtowski Mateusz h. Ogończyk, s. Sebastiana, dr teol., kan. kat. pł. f. Krajkowo (1588) i f. Gumino, prob. w Mochowie, sacelan bpa Piotra, studiował w Rzymie podczas poselstwa bpa Wolskiego

do Papieża i tam uzyskał doktorat z teol. w 1589 r. AEp. nr 23 k. 285, 425; nr 32, k. 761, 765; ACPI. nr 7 k. 299-300, 319; Abp A.J. Nowowiejski, jw. s. 128.

¹⁵ Bieliński Jan, s. Jana dr filoz. i med., mieszczanin krak., opiekun Pawła i św. Stanisława Kostków w latach 1565-1567, podczas pobytu w Wiedniu. Na Uniw. Krak. zapisał się w 1559 r.; medycynę studiował w Bolonii przed 1579 r.; kan. kat. pł. hon. z uposażeniem w dziesięciny ze wsi Pawła Kostki: Rostkowo, Mchowo i Karbówko (1579-1588); kan. f. Płońsk (1588-1604); kan. kol. pułt. f. Sisice (1583-1604); posiadał prob. w Przasnyszu i Radzanowie (1578-1604); był lekarzem biskupów P. Wolskiego i W. Baranowskiego oraz kap. pł. Album studiosorum... t. 3 s. 34; S. Bońkowski, Święty Stanisław Kostka, Płock 1986 s. 59-90; AEp. nr 23 s. 362-364, 367; AEp. nr 24 s. 513-514; ACPI. nr 7 k. 308, 332; ACPI. nr 10 k. 2; A.Of.Pułt. nr 131 k. 131-140.

¹⁶ Gójski Piotr h. Grzymała, prawdopodobnie syn Mikołaja (ok. 1542-1599). Przez wiele lat był notariuszem bpa włocławskiego Stanisława Karnkowskiego przed 1577 r., z jego zapewne protekcji otrzymał prob. we wsi królewskiej Stromiec, w 1577 r. został prob. we wsi rodzinnej Gójsk; kan. płocką f. Rogotwórską uzyskał w 1588 r.; zm. 9 I 1599r. Abp A.J. Nowowiejski, jw. s. 321; Monumenta Historica Wladislaviensia t. 17, Włocławek 1899; AEp. nr 28 k. 321 v. - 322; ACPI. nr 7 k. 309; ACPI. nr 8 k. 11, 89, 181.

¹⁷ Głinski Jan h. Pobóg, s. Jana i Anny Goślickiej h. Grzymała. Kan. pł. f. Niedbała (Radziwie) - 1589-1610; kan. poznań. f. Sławie - 1602, następnie kanclerz kap. poznań. - 1605, dziek. kap. przem. ok. 1595 r., z nominacji zapewne swego wuja Wawrzyńca Goślickiego bpa przem. a następnie poznań., któremu zawdzięczał kanonie f. Sławie - 1602, a następnie kanclerstwo - 1605 w kap. poznań.; był także prebendarzem kaplicy zamkowej w Sochaczewie. Zm. przed 15 X 1610. J. Nowacki, Dzieje Archidiecezji Poznańskiej t. 2 s. 648; Liber installationum... RTNP t. 35. 73, 76, 81; ACPI. nr 7 k. 331; tamże nr 8 k. 1 v.; tamże nr 9 k. 132.

¹⁸ Spinek Maciej h. Prus, kan. kat. pł. f. Otolinko (1589-1602), w 1589 r. wybrany przez kapitułę ekonomem dóbr biskupich; kan. łowicki; w 1602 r. został opatem premonstratów w Witowie i zrezygnował z kanonii; posiadał także probostwo w Bądkowie na Kujawach. Katalog prałatów i kanoników kapituły łowickiej. Ks. J. Wieteska, Warszawa 1971, s. 52. AEp. nr 25 s. 764, 991; ACPI. nr 7 k. 319 v.-320; ACPI. nr 8 k. 264-267.

¹⁹ Ślaski Jan h. Grzymała (?), kan. kat. pł. f. Rypin (1590-1631); prep. kość. par. w Płońsku (ok. 1595-1631); posiadał w kat. pł. płytę nagrobną ufundowaną przez bratanka Jakuba, z mylną datą śmierci. Zm. 18 XII 1631 r. Płock. Mon. Hist. s. 316; AEp. nr 28 k. 51; ACPI. nr 7 k. 345; ACPI. nr 10 k. 105; ACPI. nr 11 k. 148.

²⁰ Smoszewski (Smorzewski) Jakób h. Abdank (?), syn Baltazara, zapisał się na Uniw. Krak. w 1580 r., a bakał. został w 1582 r., notariusz kap. pł., kan. - 1584 grat. kat. pł. - 1586, kan. f. Pęczek (Radziwie) - 1591; zm. w lecie 1625 r. Album studiosorum... t. 3 s. 118; Statuta nec non liber prom... s. 226; ACPI. nr 7 k. 208, 288, 290, 329; ACPI. nr 8 k. 4 v., 6 v.; ACPI. nr 9 k. 454-456.

²¹ Nossilski Jakub, h. Prawdzic, s. Jana skarbnika zakroczym. i Anny, studiował w Rzymie, gdzie uzyskał doktorat obojga praw - 28 XI 1589 i zapewne wkrótce potem doktorat z teol., skoro 5 V 1590 r. był już w kraju u boku bpa P. Wolskiego, z oboma tymi tytułami. Po śmierci bpa P. Wolskiego związał się z bpem W. Baranowskim, uzyskał w kancel. król. tytuł sekret. król. i został kanc. kurii biskupiej. Kanonie pł. f. Sandzino uzyskał 12 I 1592 r., posiadał tam także prob. Zm. w Rzymie w grudniu 1595 r., towarzysząc bpowi W. Baranowskiemu w drodze do Rzymu. H. Barycz, Polacy na studiach w Rzymie w epoce odrodzenia, Kraków 1938 s. 239; AEp. nr 26 s. 135; ACPI. nr 7 k. 362; ACPI. nr 8 k. 8, 67-73 v.

²² Czompki Mikołaj h. Grzymała, s. Andrzeja podsejdy dobrzyń., prawdopodobnie on pod imieniem Wojciecha został zapisany w Album studiosorum, wraz z bratem Janem w 1579 r., prpoz. kość. Św. Ducha w Sierpcu został 1587 r. W kap. kat. płockiej kolejno był kan. f. Radziwie - 1592, archidiak. dobrzyń. - 1597, kantorem - 1603-1613. W kat. pł. wraz z bratem Janem posiada tablicę nagrobną. Abp A.J. Nowowiejski, jw. s. 295-296; Album studiosorum..., t. 3 s. 115; AEp. nr 23 k. 113, 174 v., 331; AEp. nr 29 k. 684; ACPI. nr 8 k. 23, 142 v., 280; ACPI. nr 9 k. 195.

²³ Piotr Grochowicki, kan. kat. pł., następnie archidiak. pułt. Zob. przypis 1 w dok. 4.

[Plock] 14 IX 1594

Wojciech Baranowski biskup plocki za zgodą kapituły katedralnej plockiej nadaje Fryderykowi Zbrochowi i jego żonie Annie łan roli w Pułtusk w zamian za jego ogród przyległy do domu seminarium klerykańskiego na przedmieściu Pułtuska.

Oryg. nie znany. Wpis w aktach bpa W. Baranowskiego nr 27 s. 747-750; niedrukowany.

Mansus agri in fundo civili Poltoviensi conceditur in perpetuum civi Poltoviensi Zbroch et eius coniugi pro eorum horto, in suburbio Poltoviensi sito, atque ad domum seminarii ibidem adiuncto.

In nomine sanctae et individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Nos Albertus Baranowski Dei gratia episcopus Plocensis significamus tenore praesentium, quorum interest universis et singulis. Cum restauressemus muratam domum pro alumnorum seminarii diaecesani de clero in suburbio Poltoviensi habitatione, nobisque ultro obtulissent conditionem famatus Fridericus Zbroch, una cum honesta Anna, coniuge sua, cives Poltovienses, qua cupiebant hortum suum haereditarium, eidem seminarii domui continguum, et ad viam publicam situm, pro uno manso agri, in fundo civili Poltoviensi, inter agros famatorum Joannis Zebrowski ex una, et Joannis Wańko, civium Poltoviensium, ex altera partibus consistentem, illorum propria, a successoribus nobilis olim Balthasaris Zaleski, nostro consensu accedente redemptum, nobiscum permutare, nos adeo aptam occasionem consulendi commoditati praedictae domus seminarii minime negligendam existimantes, inprimis potestatem fecimus dictis coniugibus, eum mansum agri a praedecessoribus nostris summa pecuniaria oneratum, de manibus eiusdem ultimi et immediati possessoris successorum redimendi; deinde revisores de gremio venerabilium fratrum nostrorum capituli Plocensis, ad perlustrandum et explorandam utrinque iustam aequivalentiam, tam horti, quam agri permutandorum deputavimus, posteaquam autem et exemptio dicti mansi agri de iure peracta esset, et ager is in realem possessionem praenominatarum coniugum venisset, et in praesenti generali capitulo, legitime congregato, coram nobis per revisores relatio facta esset, per omnia aequivalere, si predictus hortus pro manso agri permutatione perpetua commutaretur, omninoque parem et iustam commutationem fore. Nos una cum eiusdem venerabilibus fratribus nostris, magna frequentia congregatis, eam commutationem admittendum, hortum videlicet pro usu seminarii suscipiendum, agrum vero eisdem consortibus concedendum, dandum et resignandum duximus, uti quidem hisce praesentibus admittimus et suscipimus, ac praedictis Friderico Zbroch et Annae, coniugi suae, eorumque legitimis successoribus, eum ipsum mansum agri, ita lati, longi et circumferentialiter, prout antiquitus in suis terminis et limitibus se extendit, cum omni iure, dominio et proprietate, cumque eius omnibus fructibus, redditibus et utilitatibus inde existentibus, aut in posterum existendis, nullis penitus pro nobis, aut successoribus nostris reservatis, concedimus, damus, et resignamus iure et titulo haereditario perpetue et in omne aevum, per praenominatos coniuges eorumque posteros et successores tenendum, habendum, et possidendum, nec non vendendum, commutandum, alienandum, etiam irrequisito nostro successorumque nostrorum consensu, et in usus suos meliores et utiliores, iuxta beneplacitum illorum convertendi. Promittendum pro nobis et successoribus nostris, quod praenominatos coniuges eorumque successores, in quieta et pacifica possessione et usufructu eius mansi agri conservabimus perpetue et in aevum, salvis nihilominus de eo manso agri, decima nostra et censu, et aliis oneribus et obsquiis civilibus, quae caeteri cives nostri, similes agros

possidentes prestant, obeunt et solvunt, ad quae et ipsi praestanda, obeunda et solvenda tenebuntur tenore et vigore praesentium. In eius rei fidem indubiam, nostrum et venerabilis capituli nostri sigilla sunt appensa, harum testimonio literarum, anno domini millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, die quatuordecima Septembris. Praesentibus raverendis ac venerabilibus generosis et nobilibus dominis dominis praelatis et canonicis ecclesiae nostrae cathedralis Plocensis: Stanislao Dunin Volski decano,¹ Zacheo Pikarski archidiacono Plocensi,² Nicola-o Sławogorski cantore et officiali generalis,³ Andrea Niedziałkowski cancellario,⁴ Stephano Nieborski archidiacono Dobrinensi,⁵ Martino Zabłocki,⁶ Bartholomeo Zawadzki,⁷ Gothardo Wroblewski,⁸ Michaele Karniewski,⁹ Martino Przeborowski,¹⁰ Floriano Suchodolski,¹¹ Andrea Kossinski,¹² Stanislao Grabowski,¹³ Matheo Żółtowski, sacrae theologiae doctore,¹⁴ Joanne Biliński medicinae doctore,¹⁵ Petro Goiski,¹⁶ Joanne Głinski,¹⁷ Joanne Slaski,¹⁸ Jacobo Smoszewski,¹⁹ Jacobo Nossilski, sacrae theologiae atque iuris utriusque doctore, et curiae nostrae cancellario,²⁰ Nicolao Czampski,²¹ Petro Grochowicki,²² canonicis Plocensibus, Adamo Leśniewski, canonico Poznaniensi,²³ Martino Biedrzycki, canonico gratiali Poltoviensi,²⁴ Matheo Węgierski zuppario Bydgościensi,²⁵ Melchiore Przeradowski curiae nostrae praefecto,²⁶ Stanislao Grzymisławski,²⁷ Joanne Ochenkowski,²⁸ Mathia Kućborski,²⁹ Michaele Święcicki,³⁰ caeterisque aulicis et familiaribus nostris.

Albertus Baranowski episcopus Plocensis.

Przypisy:

- ¹ Wolski Stanisław. Zob. przyp. 1 w poprzed. dok.
- ² Pikarski Zacheusz. Zob. przyp. 2 w poprzed. dok.
- ³ Sławogorski Mikołaj. Zob. przyp. 3 w poprzed. dok.
- ⁴ Niedziałkowski Andrzej. Zob. przyp. 4 w poprzed. dok.
- ⁵ Nieborski Stefan. Zob. przyp. 5 w poprzed. dok.
- ⁶ Zabłocki Marcin. Zob. przyp. 6 w poprzed. dok.
- ⁷ Zawadzki Bartłomiej. Zob. przyp. 7 w poprzed. dok.
- ⁸ Wroblewski Gotard. Zob. przyp. 8 w poprzed. dok.
- ⁹ Karniewski Michał. Zob. przyp. 9 w poprzed. dok.
- ¹⁰ Przeborowski Marcin. Zob. przyp. 10 w poprzed. dok.
- ¹¹ Suchodolski Florian. Zob. przyp. 11 w poprzed. dok.
- ¹² Kosiński Andrzej. Zob. przyp. 12 w poprzed. dok.
- ¹³ Grabowski Stanisław. Zob. przyp. 13 w poprzed. dok.
- ¹⁴ Żółtowski Mateusz. Zob. przyp. 14 w poprzed. dok.
- ¹⁵ Biliński Jan. Zob. przyp. 15 w poprzed. dok.
- ¹⁶ Gójski Piotr. Zob. przyp. 16 w poprzed. dok.
- ¹⁷ Głinski Jan. Zob. przyp. 17 w poprzed. dok.
- ¹⁸ Slaski Jan. Zob. przyp. 19 w poprzed. dok.
- ¹⁹ Smoszewski Jakób. Zob. przyp. 20 w poprzed. dok.
- ²⁰ Nossilski Jakób. Zob. przyp. 21 w poprzed. dok.
- ²¹ Czampski Mikołaj. Zob. przyp. 22 w poprzed. dok.
- ²² Piotr Grochowicki. Zob. przyp. 1 w dok. 4.
- ²³ Leśniewski Adam. Zob. przyp. 3 w dok. 4.
- ²⁴ Biedrzycki Marcin. Zob. przyp. 5 w dok. 4.
- ²⁵ Węgierski Mateusz.
- ²⁶ Przeradowski Melchior, h. Półkoźic, prefekt kurii bpa W. Baranowskiego 1591-1607.
- ²⁷ Grzymisławski Stanisław h. Prus I-szy.
- ²⁸ Ochenkowski Jan h. Grzymała, dworzanin bpa W. Baranowskiego 1595-1597.
- ²⁹ Kuczborski Maciej h. Ogończyk, dworzanin bpa W. Baranowskiego, później prefekt kurii biskupiej, łowczy płocki.
- ³⁰ Święcicki Michał h. Jastrzębiec, siostrzeniec bpa A. Noskowskiego.

Klemens VIII papież zezwala biskupowi Wojciechowi Baranowskiemu na inkorporację uposażenia kościoła parafialnego w Królewie, do funduszów seminarium kleryckiego w Pułtuskach z obowiązkiem zabezpieczenia odpowiedniego uposażenia na uposażenie wikariusza wieczystego, którego obowiązkiem byłoby prowadzenie duszpasterstwa w parafii.

Oryg. nie znany. Treść dokumentu inserowana w akcie biskupa Wojciecha Baranowskiego inkorporującego probostwo w Królewie do uposażenia seminarium pułtuskiego i wpisana w akta biskupie. Arch. Diecezjalne Płockie AEp. nr 28 k. 205 v.- 206. Dokument niedrukowany.

Clemens Papa octavus. Venerabilis frater salutem et apostolicam benedictionem. Ex iniuncto nobis apostolicae servitutis officio seminariorum ecclesiasticorum commoditati, quantum cum Deo possumus consulere tenemur, cum praesertim praelatorum notae id exposcunt, ac alias in domino salubriter conspicimus expedire. Exposuit siquidem nobis nuper fraternitas tua, quod pro sustentatione puerorum ecclesiasticorum in seminario Poltaviae Plocensis diaecesis erecto, pro tempore degentium, eiusdemque seminarii manutione parochialis ecclesia in Krolewo eiusdem diaecesis, cuius fructus, redditus et proventus satis pingues existunt eidem seminario perpetuo uniri maxime expediret, ac nobis humiliter supplicari curavit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur, qui inter alia voluimus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annum valorem, etiam beneficium cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, quodque in unionibus semper commisso fieret ad partes, vocatis quorum interest; commodo et sustentationi seminarii et eius alumnorum, quantum in domino possumus prospicere volentes ac ecclesiae praefatae eiusdemque seminarii fructuum, reddituum et proventuum veros etiam valores et quorumcunque unionum seu assignationum fructuum ecclesiasticorum, ipsi seminario factarum teneres praesentibus pro plene et sufficienter expressi habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, fraternitati tuae ecclesiam praefatam exnunc prout ex-tunc, cum primum per cessum vel decessum aut quacunque dimissionem vel amissionem, illam ad praesens obtinentis, etiam in quibuscunque mensibus, nobis et Apostolicae Sedi reservatis vacare contingerit, praefato seminario in perpetuum apostolica auctoritate uniendi, annectendi et incorporandi, ita quod liceat tunc, existenti seminarii praefati rectori, seu administratoribus ipsius, personalis ecclesiae eo ipso secuta vacatione huiusmodi illiusque bonorum realem, actualem et corporalem possessionem, seu quasi propria auctoritate libere appraehendere et perpetuo retinere, ipsaque bona locare et arrendare ac dislocare et et illorum fructus, redditus, proventus et aemolumenta quaecunque percipere, exigere et levare, ac in praefati seminarii usus et utilitatem convertere cuiusvis licentia minime requisita, sine tamen nunc obtinentis praeiudicio, ac proviso quod eandem parochialis ecclesiae debitis propterea non fraudetur obsequiis, et animarum cura nullatenus negligatur, sed per idoneum vicarium perpetuum ibi constituendum, cui ex eiusdem parochialis ecclesiae redditibus pars aliqua ad congruam eius sustentationem sufficiens assignetur a te, ac successoribus tuis episcopis Plocensibus pro tempore examinandum et approbandum alius parochialis ecclesiae congrue supportentur onera consueta. Decernentes unionem, annexionem et incorporationem faciendas huiusmodi ac praesentes literas nullo unquam tempore, et ex eo, quod quicumque interesse habentes seu praetendentes ad id vocati, non fuerint, neque praemissis consenserint,

quodque fructus huiusmodi non sint expressi, aut alius ex quocunque capite de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, seu alio quocunque defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, vel annullari ullatenus posse, neque sub regulis revocatoriis unionem effectum non sortitarum in crastinum assumptionis ad apostolatus apicem per Romanos pontifices successores nostros pro tempore edendis comprehendere, sed semper ab illis exceptas fore suosque plenarios effectus sortiri et obtinere, sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate, et auctoritate iudicari et definiri debere ac irritum et inane quidquid secus super his a quoque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstante nostra praefata de exprimendo valore beneficii, cui aliud uniri petitur, ac de unionibus committendi ad parte vocatis quorum interest, necnon Lateranensis Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis fieri prohibente, ac pie memoriae Bonifacii papae octavi praedecessoris nostri, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac in provincialibus et synodalibus conciliis editis specialibus, vel generalibus ac quibusvis, etiam iuramento confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus privilegiis, quoque indultis et literis apostolicis illis ac eiusdem ordinis superioribus, et personis in contrarium praemissorum quomodocunque concessis, confirmatis approbatis et innovatis.

Quibus omnibus et singulis etiam si pro sufficienti eorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica expressa et individua mentio habenda foret illis, alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die quarta Maii. Millesimo quingentesimo nonagesimo sexto. Pontificatus nostri anno quinto. M. Vestrius Barbianus.

4

Pultusk 27 V 1597

Wojciech Baranowski biskup płocki inkorporuje probostwo we wsi Królewo i jego dochody, na podstawie zezwolenia papieża Klemensa VIII z dnia 4 maja 1596 r. seminarium kleryckiemu w Pultusku, zabezpieczając piątą część jego dochodów, na uposażenie wikariusza wieczystego, który zajmowałby się duszpasterstwem w Królewie.

Oryg. nie znany. Dokument inserowany w AEp. nr 28 k. 205-207.

Litterae unionis ecclesiae in Krolewo seminario Poltoviensi factae.

In nomine Domin. Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Albertus Baranowski, Dei et apostolicae sedis gratia episcopus Plocensis. Universis et singulis, praesentibus et futuris, quorum interest, intererit, aut interesse quovis modo poterit in posterum. Significamus, testatumque facimus literis hisce nostris. Quod cum ad officium nostrum episcopale pertineat modis omnibus providere, ut hierarchia ecclesiastica, diaecesis nostrae Plocensis, in quam optimo statu, ad laudem et gloriam Dei omnipotentis, ac utilitatem fidelium, salutem sempiternam constituatur et conservetur, idque ad exemplar illius caelestis haerarchiae, quae im summa varietate perfectissimo ordine perfectissimumque supremorum mediorum ac morum connectione constat. Hoc ipsum porro, cum non alia sane ratione commodiori perfici queat, nisi idonei sint ecclesiarum quarumvis, iurisdictioni nostrae subiectarum rectores, ac ministri zelosi, curae sollicitudinis nostrae pastoralis coadiutores potentes in excolleda vinea Domini

cooperarii, qui pietate, doctrina aliis prae eminent, vitae, morumque honestate aliis prae luceant, qui gregem Christi fideliter pascant, studeantque omnes fidei suae commissos et concreditos radiis quibus corruscant illustrare ac illuminare, doctrina sua erudire, exemplo suo meliores efficere, ipsosque hisce mediis ad caelestem illam patriam, ad quam tendimus omnes manuducere. Alioquin si ii, qui praesunt inserviuntque ecclesiis, talibus animi dotibus et ornamentis destituti fuerint, hierarchia ecclesiastica sarta tectaque omnino consistere nequit. Ceterum, quia huiusmodi animi dotes, nemini sunt a natura insitae verum beneficio institutionis, diuturnoque studio et exercitatione eas quemlibet acquirere necesse est, idcirco ad eum usum nulla alia ratio et via magis consentanea nobis visa est nisi ut est praescripto Concilii Tridentini seminarium clericorum Poltoviae institueremus, domicilium religionis disciplinaeque Christianae ac omnis generis virtutum, in quibus iuventus ibidem prius instructa, edocta et exercitata post in publica theatra prodire, ecclesiasticaque ministeria et munia quaevis obire possit. Prout quidem seminarium hoc divina adiuti gratia, iam a compluribus annis instituimus, ereximus, fundavimus, et pro modo facultatum dotavimus. Cum vero experti essemus, quam bene ecclesiae Dei nobisque cesserit, haec seminarii institutio in primis eisdemque exiguis ipsius incunabulis erecti sumus in spem non dubiam tanto melius cessuram, quanto altius creverit, ideo iterum de amplificatione eius cogitationem suscepimus. Cernentesque in diaecesi nostra existere ecclesiam parochialem in Krolewo dote satis honesta locupletata, parochia vero non adeo ampla onerata, praeterea nulli collationi laicali subiectam, sed solum spirituali, Summi Pontificis et episcoporum Plocensium, pro diversitate mensium, in quos vaccacio illius incidebit, ad augendum seminarium hoc ipsum unione istius parochialis ecclesiae animum adiecimus.

Itaque sanctissimo Domino nostro sine cuius autoritate haec fieri non poterant, supplicavimus, ut dicta ecclesia parochialis in Krolewo, cum omnibus et singulis ipsius iuribus ac pertinentiis, eidem seminario, pro ipsius amplificatione commodiori, que clericorum, eius alumnorum sustentatione per viam unionis accedere posset. Ad quam supplicationem nostram obtinuimus facultatem uniendi autoritate Apostolica, dictam parochialem ecclesiam pro memorato seminario, quemadmodum id in literis Apostolicis de super in forma brevis emanatis et ad nos directis, fusius continetur. Quanam quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur. Et primo super inscriptionis, seu tituli a tergo talis est: Venerabili fratri Alberto episcopo Plocensi. Intus vero:

[Następuje breve papieža Klemensa VIII z 4 V 1596 r. - nr 3]

Quibus quidem praesertis literis Apostolicis, sic ut praemissum est in personam nostram directis, curae nobis fuit, ut eaedam iuxta ipsarum vim, formam, ac tenorem debitaee executioni, [sic] primo quoque tempore demandentur, necessitate simul ac utilitate ecclesiae ita postulante. Ad quam rem commoda sane obtulit sese occasio non ita multo post secuta vacatione supradictae ecclesiae parochialis uniendae, per liberam resignationem reverendi domini Stanislai Wolski decani Plocensis et Poltoviensis, illius ultimi et immediati possessoris, coram nobis factam et per nos admissam.

Idcirco praesertarum literarum Apostolicarum vigore ac autoritate Apostolica nobis comissa, et qua fungimur in hac parte parochialem ecclesiam in Krolewo, tituli sancti Sigismundi praedictam, cum omnibus iuribus et pertinentiis suis, suprascripto seminario clericorum Poltoviensi perpetuum univimus, incorporavimus et anneximus ac ex-nunc unimus, incorporamus et annectimus. Dando, concedendoque facultatem et licentiam administratoribus, seu provisoriis eiusdem seminarii, qui possint, iam exnunc dictae parochialis ecclesiae unitae ac modo praemisso vacantis corporalem realem et actualem iuriumque et pertinentia-

rum ipsius omnium possessionem autoritate propria libere apprehendere ac tenere illiusque fructus redditibus et proventus ac iura universa percipere et habere ac in dicti seminarii usus et utilitatem convertere, perpetuoque retinere, cuiusvis alterius superioris licentia super hoc alias minime requisita. Ordinantes praeterea et disponentes ut ecclesia parochialis praedicta, debitis propter hanc unionem non defraudetur obsequiis, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, sed eius debite supportentur onere consueta, per idoneum vicarium perpetuum. Ac proinde in dicta ecclesia parochiali, sic ut praemissum est unita, iam ex-nunc erigimus et creamus vicariam perpetuam, seu titulum vicariae perpetuae, in eaque constituimus ac deputamus vicarium perpetuum, unum ex alumnis eiusdem seminarii, habilem et idoneum, a nobis, successoribusque nostris episcopis Plocensibus pro tempore existentibus examinandum, approbandum et instituendum, qui exercerat curam animarum, omniaque onera subeat, incumbentia eidem ecclesiae, quae incumbant antequam unita esset, sortireturque titulum vicariae perpetuae. Quamobrem huic ipsi vicario perpetuo, loco congruae portionis reservamus et assignamus quintam partem de fructibus, redditibus, proventus et iuribus omnibus dictae ecclesiae in Krolewo, ex qua idem vicarius se sustentare, iura episcopalia solvere, ac alia sibi incumbentia onera supportare tenebitur. Quae omnia et singula necnon praesentes literas nostras, ac in eis contenta vobis omnibus supradictis et vestrum cuilibet intimamus et notificamus, ac ad vestram et cuiuslibet vestrorum notitiam deducimus, et deduci volumus per praesentes, ne de praemissis ignorantiam aliquam praetendere valeatis, seu etiam allegere.

In quorum omnium et singulorum fidem ac evidentius testimonium praesentes literas nostras manu propria subscripsimus, sigillique nostri appensione iussimus et fecimus communiri. Actum et datum Poltoviae, die vigesima septima mensis Maii. Anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo septimo. Praesentibus reverendis, venerabili, generosis ac nobiles dominis: Petro Grochowicki archidiacono Poltoviensi in ecclesia nostra cathedrali Plocensi, sacrae maiestatis Regiae secretario, cancellario nostro,¹ Stanislaw Radecki Plocensi,² Adamo Lesniewski Poznaniensibus et Poltoviensibus,³ Sebastiano Posnaniensi iuris utriusque doctore Sandecensi canonicis, auditore causarum,⁴ Martino Biedrzicki parochi Branscensi,⁵ Melchiore Przeradowski curiae,⁶ Raphaelae Łuczyliński camerae nostrae praefectis,⁷ Joanne Tongoborski,⁸ Joanne Sławogorski,⁹ Joanne Karczewski,¹⁰ Mathia Kuczborski,¹¹ Egidio Pogorzelski,¹² Joanne Ochenkowski,¹³ Joanne Raciborski,¹⁴ Alberto et Joanne Gorzechowscy,¹⁵ Nicolao Modzelewski,¹⁶ Christophoro Łuczyliński¹⁷ et aliis quam plurimis familiaribus, aulicis et cubicularis nostris.

Albertus Baranowski episcopus Plocensis.

Przypisy:

¹ Piotr Grochowicki, archidiak. gnieźn. i pułt. od 14. II.1597 r. do śmierci w 1631 r. Był synem Jakuba Grochowickiego h. Poraj i Urszuli Gwiazdowskiej h. Bogoria. Już od 1592 r. związany był z dworem bpa W. Baranowskiego, od 1594 r. był kan. pł., f. Krajkowo. J. Korytkowski. Prałaci i kanonicy katedry metropolitalnej gnieźnińskiej od roku 1000 aż do dni naszych. T. 1-4. Gniezno 1883; T. 1 s. 130-132; ACPI. nr 8 k. 41 v.; Tamże k. 102.

² Radecki Stanisław h. Drya, s. Jana i Anny Wydzierzewskiej h. Ogończyk. Kan. kol. św. Jerzego, na zamku gnieźnińskim, kan. pozn. f. Tarnowo (28.VIII.1595; Receptions, seu installationes ad episcopatum, praelaturas et canonicatus ecclesiae cathedralis Posnaniensis ab anno 1532 usque ad annua 1880, ed. R. Weimann. Roczn. Tow. Przyjaciół Nauk Pozn. T. 35 s. 68. Poznań 1909). Kan. pł. f. Stróżewo i pułt. f. Lipa instytuowany na nie 23.II.1595 r. (AEP. nr 28 k. 38 v.- 39). Zm. w 1636 r.

³ Lesniewski Adam h. Grzymała, s. Piotra Szimonkowskiego, albo Leśniewskiego i Katarzyny Grzybowskiej h. Pobóg; kan. pozn. od 1583 r. (Recept. s. 60), prob. w Pniewie (1595), a następnie w Złotorzy (1596); kan. pułt. f. Łas od 1595 r., zm. w 1641 r. AEP. nr 27 s. 558-559; 805-806; ACPułt. nr 211 s. 211, 295, 350, 924.

⁴ Sebastian z Poznania, dr obojga praw, kan. sądecki przed 1597, pułt. f. Skarżycze od 1597; kan. pł. f. Radziwie od 1601. AEp. nr 28 k. 166 v.- 167, ACPI. nr 8 k. 240 v. Zm. ok. 1636 r. ACPułt. nr 211 s. 898-899.

⁵ Biedrzycki Marcin, dr obojga praw, pochodził z diec. krak., prob. w Brańszczyku, od 1587 r., kan. pułt. grat. od ok. 1598 r., kan. pułt. f. Lipniki od 1601 r., zm. w 1602 r. (ACPI. nr 7 k. 242 v.; AEp. nr 25 s. 548; ACPułt. nr 211 s. 295, 324.

⁶ Przeradowski Melchior h. Półkozic.

⁷ Luczyliński Rafał h. Jelita, najpierw dworzanin biskupa, następnie kan. pł. f. Kamion 1600 r., kan. pułt. f. Szewelice 1603. AEp. nr 29 s. 275, 708; AEp. nr 33 k. 208 v.

⁸ Tongoborski Jan h. Szreniawa, dworzanin bpa W. Baranowskiego.

⁹ Sławogorski Jan h. Kościeszka.

¹⁰ Karczewski Jan h. Jasińczyk.

¹¹ Kuczborski Maciej h. Ogończyk. Zob. przyp. 29 w dok. 2.

¹² Pogorzelski Egidiusz h. Krzywda, s. Mikołaja.

¹³ Ochenkowski Jan. Zob. przyp. 28 w dok. 2.

¹⁴ Raciborski Jan h. Rawicz, kan. pułt. f. Różan 1605, następnie dziekan (1613) i oficjał (1617) warszawski. Zm. w 1644 r. Z. Królik. Kapituła kolegiacka w Warszawie do końca XVIII w. Warszawa 1990 s. 198; AEp. nr 30 k. 173 v.- 174; ACPułt. nr 211 s. 378, 380, 502, 922-923.

¹⁵ Gorzechowski Wojciech i Jan h. Ogończyk.

¹⁶ Modzelewski Mikołaj (Modzel) h. Pilawa, dworzanin biskupa.

¹⁷ Luczyliński Krzysztof, zapewne brat Rafała.

5

Informacja o przyjęciu pierwszych siedmiu alumnów do seminarium w Pułtusk, przez bpa Wojciecha Baranowskiego w dniu 5 sierpnia 1595 r. i złożeniu przez nich przyrzeczenia w zakrystii kościoła jezuitów oraz formuła przyrzeczenia, które mieli składać i podpisywać wszyscy przyjmowani do seminarium. (Księga Sem. Pułt. k. 204 v.)

Anno Domini 1595, Augusti 5-a festum Dedicacionis Beatæ Mariæ Virginis ad Nives sacra, inrascripti alumni septem, coram reverendissimo Plocensi Alberto Baranowski, præsule vigilantissimo, fundatore seminarii eiusdem, promissionem fecerunt secundum formulam infra scriptam, in sacristia templi Societatis Jesu.

Formula promissionis

Ego N. quandoquidem ab reverendissimo Episcopo Plocensi, per reverendos dominos provisos seminarii, ab illo destinatos, ad seminarium ecclesiasticum diaecesis Plocensis admissus sum, eo fine, ut in ministeriis ecclesiasticis, ordinibusque sacris iuxta quos, ab eodem reverendissimo domino Episcopo, eiusque successoribus, vel dominis seminarii provisoribus, eius nomine, mihi iniunctum ac demandatum fuerit, Ecclesiae Dei in diaecesi Plocensi inserviam. Idcirco promitto vigore praesentium, et spondeo me in eodem seminario vitam degere, eiusque constitutiones regulares et ordinationes servare velle. Ac si forte me contingeret, sine facultate mihi ab reverendissimo domino Episcopo, eiusque successoribus, vel dominis provisoribus, in scriptis data, aut e seminario discedere, aut statum clericalem in diaecesi Plocensi non servare, sponte me obligo et astringo ad restituendum omne damnum et refundendum expensas ob meam personam in seminario factas, a die quo in illud seminarium sum admissus. Quo nomine ad quodcunque forum citatus fuero in eo me responsurum libere submitto.

Huiusmodi professionis formulam quilibet ex alumni manu propria conscribit et sigillo, quo utitur obsignabit, notarioque consistorii Poltoviensis, praesenti tradet, qui nomine et cognomine alumni, diem item et annum, quo huiusmodi obligationem fecerit et eius promissionis formulam in acta eiusdem consistorii referet.

Tekst powyższego przyrzeczenia wypełniony przez Piotra Nossilskiego został wpisany do akt oficjała pułtuskiego Michała Karniewskiego (ADP Aoff.Pult. nr 135 k. 81). Podano tam także nazwiska pierwszych siedmiu alumnów i świadków składanego przez nich przyrzeczenia.

Seminaristarum Poltoviensim obligationes et sponsiones.

Pultusk sobota 5 VIII 1595

Sacrario t-empli sanctorum Petri et Pauli Apostolorum Poltiviae coram reverendissimo in Christo Patre... Alberto Baranowski... in mea notarii publicii et testium infrascriptarum praesentia, constituti personaliter nobiles et discreti: Petrus Nossilski, Gregorius Ciecierski, Andreas Swierczewski, Thomas Janowski, Jacobus Ossiecinensis, Franciscus Wysogrodien-sis, et Nicolaus Kuklicius a Krasne, suprascripti illustrissimi et reverendissimi Plocensis alu-mni, seminaristaeque Polthoviensis, promissiones, sponsiones et obligationes suas, genibus flexis fecerunt et singuli eorum, sub uno verborum tenore, manibus propriis scriptas et sub-scriptas, clara recitaverunt, mihique notario publico infrascripto in uni syngraphorum circa acta consistorii huius servanda tradiderunt.

Tu następuje zamieszczona powyżej formuła przyrzeczenia.

Świadkami powyższego aktu byli: „Michael Carniewski Plocensis, Poltoviesis canonici et officialis, Jacobus Nossilski s. theologiae et iurium doctor Plocensis canonicus, supra-scripti Reverendissimi cancellarius curiae, Joannes Jankowski rector collegii Societatis Jesu Poltoviensis, Jacobus Coritowski praefectus seminarii suprascripti... Et ego Mathias Polto-viensis consistorii actorum notarius...”.